

Adana ve İzmir'de Özelleştirmeler Masaya Yatırıldı...

HASAN BALIKÇI ETKİNLİKLERLE ANILDI

Kaçak elektrik ile mücadelenin sembol ismi olan Hasan Balıkçı, katledilişinin 8. yıldönümünde Adana ve İzmir'de Elektrik Mühendisleri Odası'nın (EMO) düzenlediği etkinliklerle anıldı. Kaçak elektrik kullananların kiraladığı tetikçiler tarafından 18 Ekim 2002 tarihinde katledilen Balıkçı için 18 Ekim 2010 tarihinde Adana'da mezarı başında, İzmir'de ise Hasan Balıkçı Parkı'ndan anma töreni düzenlenirken, 23 Ekim 2010 tarihinde ise Balıkçı anısına Adana'da "Türkiye Enerji Politikaları ve Dağıtım Şebekelerinin Özelleştirilmesi" başlıklı konferans, İzmir'de ise "Elektrik Enerjisinde Özelleştirme ve Yeniden Kamusalılık" başlıklı panel-forum gerçekleştirildi.

Hasan Balıkçı'nın 8. ölüm yıldönümünde ilk tören kabrinin bulunduğu Adana'nın Kayışlı Köyü'nde düzenlendi. Balıkçı'nın yürüttüğü yolsuzluğa ve kaçak elektriğe karşı mücadelenin yaşatılacağı vurgulanan anma törenine EMO Adana Şubesi Yönetim Kurulu üyelerinin yanı sıra Balıkçı'nın ailesi, arkadaşları ve dostları da katıldı. Balıkçı'nın eşi Şengül Balıkçı'nın yer aldığı törende EMO Adana Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Mak, EMO Onur Kurulu Başkanı Tuncay Özkul ve Balıkçı'nın arkadaşlarından Ayhan Tuğcu, duygularını ifade eden kısa konuşmalar yaptılar.

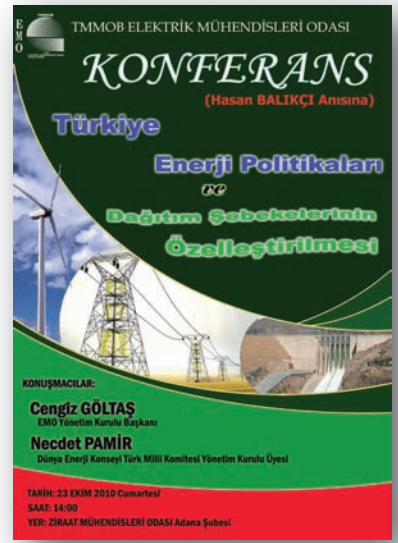
Adana'da Özelleştirmeler Tartışıldı

Balıkçı'nın anısına Adana'da 23 Ekim 2010 tarihinde panel düzenlendi.

"Türkiye Enerji Politikaları ve Dağıtım Şebekelerinin Özelleştirilmesi" başlığı altında EMO Adana Şubesi'nin düzenlediği panele EMO Yönetim Kurulu Başkanı Cengiz Göltaş ve Dünya Enerji Konseyi Türk Milli Komitesi Yönetim Kurulu Üyesi Necdet Pamir konuşmacı olarak katıldı.

Paneldeki konuşmasında Türkiye'nin petrol ve doğalgazda yüzde 90'ların üzerinde dışa bağımlı olduğunu vurgulayan Göltaş, kömürde ise dışa bağımlılık oranının yüzde 20'ler seviyesine yükseldiğine dikkat çekti. İthal edilen doğalgazın yaklaşık yüzde 62'sinin Rusya'dan alındığını kaydeden Göltaş, ithal doğalgazın yüzde 55.7'sinin ise elektrik üretiminde, yüzde 22.2'sinin

konutlarda, yüzde 20'sinin de sanayi-de kullanıldığı bilgilerini verdi.

Dağıtım Özeline Geçiyor

Aydem, Başkent, Sakarya, Kayseri, Meram, Osmangazi, Uludağ, Çamlıbel ve Çoruh elektrik dağıtım şirketlerinin devredilmesi ile 38 ilin elektrik dağıtımının özel sektör tarafından yürütüldüğünü kaydeden Göltaş, 25 ili kapsayan Yeşilırmak, Vangölü, Fırat, Dicle, Gediz, Trakya ve Boğaziçi elektrik dağıtım şirketleri için ise ihalelerin tamamlandığını ve Özelleştirme Yüksek Kurulu kararı ile özel sektöre devir hazırlıkları yapıldığını belirtti.

Santraller de Özelleşiyor

Özelleştirme çalışmalarının elektrik dağıtımını ile sınırlı kalmadığına dikkat çeken Göltaş, kurulu güçleri toplamı 141.1 megavat (MW) olan Elektrik Üretim A.Ş.'ye (EÜAŞ) ait 52 adet hid-

rolik santralin işletme hakkı devri için Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nca oluşturulan 19 gruptan 18 adedinin ihale işlemlerinin de tamamlandığını anımsattı.

Maliyet Çok Ağır

Özelleştirmenin amaçlarının "Varlıkların verimli işletilmesi, maliyetlerin düşürülmesi, kayıp ve kaçak da azaltma sağlanması, yenileme ve genişleme yatırımlarının özel sektör tarafından yapılması ve rekabet sonucu sağlanan faydaların tüketicilere yansıtılması" şeklinde ifade edildiğine dikkat çeken Göltaş, gelinen noktada bu faydaların hiçbirinin elde edilemeyeceğinin ortaya çıktığını ifade etti. Göltaş, serbestleştirme ve özelleştirme politikalarının maliyetini şu sözler ile özetledi:

"Garantili elektrik alım sözleşmeleri için 70 milyar dolar, doğalgaz ithalatı için 90 milyar dolar, TETAŞ'ın

finansman açığı için 19 milyar dolar, doğalgaz arz fazlası için 14 milyar dolar, kayıp ve kaçak (5 yıllık) için 5.4 milyar dolar."

EMO Yönetim Kurulu Başkanı Göltaş, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun ilk yürürlüğe giren şeklinde, dağıtım şirketlerinin dağıttıkları elektriğin yüzde 20'sini kendi üretim şirketlerinden satın alabilmeleri öngörülmüşken, yasada yapılan değişiklikle bu sınırın kaldırıldığına dikkat çekerek, konuşmasında tekelleşme riskini şöyle anlattı:

"Bölgelerinde tekeli bir faaliyet yürütecek bu şirketler, üretim şirketlerinin de sahibi olmak yoluyla, kendi dağıtacakları ve parakende satışını yapacakları elektriği yine kendi üretim santrallerinden temin etme olanağına sahip olacaklardır. Yatay bütünleşme denilen ve birden fazla dağıtım bölgesinin tek bir şir-

ketin eline geçmesi anlamına gelen tekeli yapının oluşmasının önünde de herhangi bir engel bulunmuyor. Daha bugünden gerçekleştirilen dağıtım bölgesi ihalelerinde 4 farklı dağıtım bölgesini aynı şirket almış durumda. Gelecekte şirket devralmaları ya da birleşmeleri sonucunda daha da tekeli bir yapının doğması kaçınılmazdır.”

Göлтаş, elektrik alanında yapılan özelleştirmelerin olası sonuçlarını da şöyle sıraladı:

“Elektrik fiyatları artacaktır. Kamu hizmeti ve toplum yararı yok sayılacaktır. Toplumsal denetim ve toplumsal hak arama yolları ortadan kalkacaktır. Elektrik yatırımları ve bakım, onarım, yenileme faaliyetleri şirketlerin karlılığı temelinde serbest piyasa mekanizmasının kaderine terk edilecektir. Teknolojik gelişmelerin takip ve Ar-Ge yatırımları belirsiz bir dönem ile karşılaşılacaktır. Uluslararası şirketlerin artan pazar payları ile enerji güvenliği daha da tehlikeli boyutlara gelecektir. Sektörde çalışanların iş güvencesi yok olacak, işten çıkarmalar ve taşaronaşma ile yeni sosyal sorunlar oluşacaktır.”

“Tek Çare İthalat Değil”

Necdet Pamir ise Türkiye'nin enerji kaynaklarının yeterli olduğunu, ancak bu potansiyelin harekete geçirilemediğini söyledi. Türkiye'de enerji sektörünün başlıca sorunlarının dışa bağımlılık, yerli kaynakların atıl konumu ve yüksek kayıp ve kaçak oranları olduğunu ifade eden Pamir, diğer sorunları şöyle özetledi:

“Doğalgazda tek kaynağa aşırı bağımlılık, yeterli doğalgaz deposunun olmaması, elektrikte aşırı gaz kullanımı, elektrik üretim sektöründe yamalı bohça yapısı, aşırı fiyat, sanayi ve ihracata darbe, aşırı vergi yükü, kurumların dikey entegre yapısının parçalanmış olması, koordinasyonsuzluk, enerji sektörünün

diğer sektörlerden kopuk, plansız yapısı ve kadrolaşma virüsü, ehliyetsizlik ve kötü yönetimidir.”

Türkiye'nin başta petrol olmak üzere enerji kaynakları için yeterli arama yapılmadığının altını çizen Pamir, Türkiye'nin linyit, taşkömürü, hidroelektrik potansiyelinin yanı sıra rüzgar, güneş ve jeotermal ile uranyum potansiyeli bulunduğunu vurgulayarak, “Türkiye'nin kaynağı yok demenin mantığı yoktur. Tek çare ithalattır söz de doğru değildir” diye konuştu.

İzmir'de “Özelleştirme ve Yeniden Kamusalılık” Paneli

İzmir'de ise Balıkçı'nın öldürülüşünün 8. yılında, meslektaşları ve mücadele arkadaşları Hasan Balıkçı Parkı'nda bir araya geldiler. EMO İzmir Şubesi Yönetim Kurulu'nun yanı sıra TMMOB Yüksek Onur Kurulu Üyesi Musa Çeçen'in de katılım sağladığı Balıkçı'yı anma töreninde EMO İzmir Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Sedat Gülşen bir konuşma yaptı. Törende Balıkçı'nın mücadelesinin EMO tarafından yaşatılacağı vurgulanarak, Balıkçı'ya karşı

Panel-Forum

Elektrik Enerjisinde Özelleştirme ve Yeniden Kamusalılık

23 Ekim 2010 Cumartesi
Saat : 13.30-18.30
DEÜ Rektörlüğü
DESEM Bordo Salon

Panel Yöneticisi:
H. Avni Gündüz

Temsilatçısı:
Oğuz Sakarya
Elektrik Mühendisleri Odası
Mahir Ustaş
Elektrik Mühendisleri Odası
Hayati Köçük
Elektrik Mühendisleri Odası Hıvalık Dışımmanı
Prof. Dr. Seyhan Erdoğan
Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi
Prof. Dr. İsmayıl Üçer
Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Alim Murathan
Enerji Sanayi Maden ve Kamu Emekçileri Sendikası

TMMOB
Elektrik Mühendisleri Odası
İzmir Şubesi
1027 Sakarya, No: 18 B.9 Çarşıbaşı ÜNÖB
Tel/Faks : 0232 489 34 25 • e-posta : iletisim@emo.org.tr • www.izmir.emo.org.tr

düzenlenen ve yaşamını yitirmesine neden olan silahlı saldırı lanetlendi.

Yine İzmir'de Balıkçı'nın anısına “Elektrik Enerjisinde Özelleştirme ve Yeniden Kamusalılık” başlıklı panel-forum gerçekleştirildi. EMO İzmir Şubesi tarafından düzenlenen ve H. Avni Gündüz'ün yönettiği panele Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden Prof. Dr. Seyhan Erdoğan, Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nden

Prof. Dr. İşaya Üşür, EMO Enerji alışma Grubu Üyesi Olgun Sakarya, EMO İzmir Şubesi Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Mahir Ulutaş, EMO Hukuk Müşaviri Hayati Küçük ile Enerji, Sanayi ve Maden Kamu Emekçileri Sendikası'ndan (ESM) İzmir Şubesi Başkanı Alim Murathan konuşmacı olarak katıldı.

Etkinliğin açılış konuşmasını EMO İzmir Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Sedat Gülşen gerçekleştirdi. Hasan Balıkçı'nın yaşam öyküsünden kesitler anlatan Gülşen, Balıkçı'da simgeleşen mücadele kavramını yaşatma azminde olduklarını vurguladı. Gülşen, Gediz Elektrik Dağıtım A.Ő'nin özelleştirilmesine karşı EMO İzmir Şubesi olarak mücadele yürütmeye kararlı olduklarını kaydetti.

“AKP Özelleştirme Őampiyonu Oldu”

Panelde konuşan EMO Enerji alışma Grubu Üyesi Olgun Sakarya, 1986 yılından bu yana 41 milyar do-

larlık özelleştirme yapıldığını kaydetti. Sakarya, yalnızca son 1 yılda yapılan özelleştirmelerin 5 milyar doları bulunduğuna dikkat çekti. AKP'yi “özelleştirme Őampiyonu” olarak nitelendiren Sakarya, özel sektörün kendi kaynakları ile yatırım yapması gerekirken, faturalara yansıtıldığı kalemler ile yapacağı yatırım maliyetini de tüketiciden çıkardığını söyledi. Sakarya, iddia edildiği gibi rekabetin ve yatırımın söz konusu olmadığını, denetim mekanizmasının da çalışmadığını vurguladı.

EMO Hukuk Müşaviri Hayati Küçük ise katılımcılara EMO'nun özelleştirmelere ve serbestleştirme politikalarına karşı verdiği hukuki mücadeleden örnekler aktardı. Küçük, 2001 yılında ıkarılan Elektrik Piyasası Kanunu ile birlikte serbestleşmenin ve kuralsızlığın başladığını söyledi. Kanun ile elektrik üretiminin tamamının özel sektöre devredilmesinin ve arz güvenliğinin özel sektör tarafından sağlanması öngöröldüğünü hatırlatan Küçük, aradan geçen 9 yılda gerekli yatırımların yapılmadığına dikkat çekti.

EMO İzmir Şubesi Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Mahir Ulutaş, yeniden kamusal bir yapıya dönüşün olanakları üzerine yaptığı konuşmada, özelleştirme politikalarının iddia edilen şekilde gelişmeyeceğini ve sürecin kendi çelişkilerinin kamusal bir yapıyı zorunlu kılacağına örnekleriyle anlatarak, ortak toplumsal bir mücadele yaratılması gerektiğini vurguladı.

ESM İzmir Şubesi Başkanı Alim Murathan ise konuşmacılara, özelleştirilen işletmelerdeki çalışanların karşılaştığı ve karşılaşma olasılığı bulunan sorunları katılımcılara aktardı.

Prof. Dr. Seyhan Erdoğdu enerji güvenliği kavramı çerçevesinde bir değerlendirme yaparak, arz güvenliliği, enerji bağımsızlığı ve enerji yoksulluğu açılarından Türkiye'de gerçekleştirilen özelleştirmelerin olumsuz bir süreç yarattığını anlattı.

Prof. Dr. İşaya Üşür ise katılımcılara “Nasıl bir toplumda yaşamak istiyorsunuz?” sorusunu yönelterek başladığı konuşmasında, özelleştirmelerin yarattığı toplumsal değişimi irdeledi. ◀

